

Turku: AVARA-hanke

1. Esittely ja tavoitteet

Turun kaupungin vanhuspalvelujen rakennemuutoksen toteuttamisen lähtökohtana on keventää palvelurakennetta ja lisätä välimuotoista asumista. Avara-hankkeen tarkoituksena oli suunnitella ja kehittää välimuotoisen asumisen ja perhehoidon kokonaisuutta kaupungissa. Hankkeessa tehtiin myös ikääntyneiden välimuotoisen asumisen nykytilan kartoitus. Konseptimäärittelyt tuotettiin sekä välimuotoisesta asumisesta että perhehoidosta. Lisäksi hankkeessa määriteltiin eri toimijoiden roolit ikäystävällisessä asumisessa. Pitkän aikavälin kokonaissuunnitelma laadittiin välimuotoisen asumisen käyttöönotosta.

2. Toteutus ja tulokset

Työpajat ja ikääntyneiden osallistaminen

Vanhusneuvosto oli tärkeä yhteistyökumppani ja sidosryhmä. Hankkeessa järjestettiin kolme työpajaa ikääntyneiden asumisen toiveiden ja tarpeiden kuulemiseksi. Työpajoihin kutsuttiin Varsinais-Suomen Muistiaktiiveja, turkulaisten eläkeläisjärjestöjen edustajia ja järjestöjen työntekijöitä. Jokaisessa työpajassa oli Turun kaupungin vanhusneuvoston edustajia. Työpajoissa haluttiin selvittää mitä ajatuksia välimuotoinen asuminen herättää, millainen on hyvä asunto ja asuinympäristö ikäihmiselle sekä mitä lähipalveluja ikäihminen tarvitsee asumisen tueksi.

Välimuotoisen asumisen nykytilan kartoitus Turussa

Hankkeessa toteutettiin ikääntyneille suunnatun seniori- ja palveluasumisen kartoitus kohteissa, joissa asumisen tuottajana on yksityinen taho. Näiden asumiskohteiden edustajille lähetettiin kysely, yhteensä 32 asuinkohteen yhteyshenkilölle. Kyselyyn vastasi yhteensä 15 henkilöä. Kartoitus toi esille sen, että välimuotoisen asumisen vaihtoehtoja on olemassa, mutta osasta kohteista on vaikea löytää tietoja ja niiden keskinäinen vertailu on haastavaa esimerkiksi palveluiden ja kustannusten osalta.

Konseptimäärittely välimuotoisesta asumisesta

Hankkeen tavoitteena oli tuottaa välimuotoisen asumisen konseptimäärittely. Välimuotoisen asumisen pilottiyksikkönä toimii hankkeessa Karinaranta, jossa on 14 asuntoa. Yhteisöllisen toiminnan käynnistämiseksi järjestettiin kolme työpajaa (3 x 3 h) Vähäheikkilä-Hirvensalon kotihoidon henkilöstölle. Karinarannan käynnistymisen jälkeen sinne rekrytoitiin hoiva-avustaja, jonka tehtävänä oli järjestää ja koordinoita yhteisöllistä toimintaa asukkaiden toiveiden mukaisesti. Työpajojen mukaan Karinarannan pilottikohdetta pidettiin hyvänä alkuna välimuotoiselle asumiselle, mutta huonona pidettiin sitä, että sinne muuttamisen edellytyksenä on kotihoidon asiakkuus. Välimuotoisen asumisen konseptimäärittely sisälsi myös yhteisöllisen palveluasumisen palvelusetelin sääntökirjan valmistelun hankeaikana.

Konseptimäärittely perhehoitokylästä

Tavoitteena oli laatia lyhytaikaisen perhehoidon/perhehoitokylän konseptimäärittely. Perhehoitokylän toiminnan käynnistämisen tueksi perustettiin työryhmä, joka kokoontui yhteensä neljä kertaa. Hankkeen raportin perhehoidon kuvaus ja hankeaikana valmistunut tilatarveselvitys muodostivat yhdessä perhehoitokylän konseptimäärittelyn.

Viranhaltijoiden työpajat hankkeessa

Avara-hankkeessa järjestettiin syksyn aikana kaksi työpajaa teemalla "Ikäasuminen Turussa". Työpajoihin osallistui keskeisiä viranhaltijoita vanhuspalveluista, kaupunkiympäristöpalveluista ja konsernihallinnosta. Työpajoissa määriteltiin eri toimijoiden roolit ikäystävällisen kaupungin asumisen prosesseissa, tunnistettiin yhteisten prosessien rajapintoja sekä sovittiin yhteistyön käynnistämisestä.

3. Kokemukset ja tulosten hyödyntäminen

Ikääntyneiden työpajojen mukaan välimuotoisen asumisen asuntoja tulee suunnitella sekä yksin asuville että pariskunnille eikä taloudellinen tilanne saa määrittellä sitä, voiko asua tietyssä paikassa. Välimuotoinen asuminen nähtiin hyvänä ja monipuolisena, mutta käsitteiden sekavuus haastoi eri asumismuotojen vertailua. Lähipalvelujen tulee löytyä asunnon lähietäisyydeltä ja sujuva lähiliikenne on edellytys asumiselle. Työpajoissa toivottiin kotiin tuotavia taiteen ja kulttuurin menetelmiä, sillä kulttuuripalvelut koettiin tärkeinä. Tietoa asumisen vaihtoehtoista tulee olla myös paperisena.

Hankkeen aikana laadittiin konseptimäärittelyt välimuotoisesta asumisesta sekä perhehoitokylästä. Toimenpide-ehdotuksiksi välimuotoisen asumisen lisäämiseksi muodostui yhteisöllisen palveluasumisen palvelusetelin käyttöönotto ja välimuotoisen asumisen kohteiden hakeutumisprosessin yhtenäistäminen. Asumisen yhteisöllisyys ja mahdollisuus saada asumista tukevia palveluja nähtiin hyvinä asioina.

Perhehoitokylän asiakkaiden ja perhehoitajien rekrytointi ja markkinointi tulee käynnistää hyvissä ajoin ja monikanavaisesti. Perhehoitokylän konseptimäärittelyn mukaan asiakashakeutumisen prosessi tulee yhtenäistää muiden vuoro- ja tilapäishoitoa tarjoavien yksiköiden kanssa. Perhehoitokylä tarvitsee toiminnan tueksi koordinaattorin, joka toimii perhehoitajien tukena sekä ylläpitää yhteistyötä muiden toimijoiden kanssa.

Viranhaltijoiden työpajojen myötä eri toimijoiden roolit määriteltiin. Hankkeessa laaditun kokonaissuunnitelman mukaan välimuotoisen asumisen tavoitteeksi asetettu kolmen prosentin kattavuus 75 vuotta täyttäneistä henkilöistä on realistinen, mutta vaatii useita toimenpiteitä sen saavuttamiseksi. Työpajojen tavoitteena oli määrittellä eri toimijoiden roolit ikäystävällisen kaupungin asumisen prosesseissa, tunnistaa yhteisten prosessien rajapintoja sekä sopia yhteistyön käynnistämisestä vanhuspalvelujen ja kaupunkiympäristöpalvelujen välillä.

Lisätietoja antaa:

Palvelualuejohtaja Sari Ahonen, sari.ahonen(at)turku.fi
Projektijohtaja Outi Korpelainen, outi.korpelainen(at)turku.fi

[Avara-hanke](#)

Hankkeessa luotu yhteisöllisen palveluasumisen palvelusetelin sääntökirja (saatavilla pyynnöstä ympäristöministeriöltä)